

BARNDOM-UTBILDNING-
SAMHÄLLE

Examensarbete i fördjupningsämnet inskolningar
15 högskolepoäng, grundnivå

Pedagogers användning av språkverktyg vid inskolning

Educators use of language tools in schooling

Alice Alm
&
Salma Abuthiab

Examen och poäng (Förskollärarexamen 210 hp)
Datum för slutseminarium (2025-01-20)

Examinator: Héléne Ohlsson
Handledare: Susanne Waldén

Förord

Denna uppsats syftar till att stödja pedagoger som arbetar med, eller ansvarar för barn med ett annat modersmål än det svenska språket i förskolan. Studien riktar sig till de som söker djupare insikter och kunskaper om strategier och metoder för att skapa, samt främja en trygg och inkluderande miljö. Ytterligare en avsikt med undersökningen är att söka svar på hur inskolningen för barn som har språkbarriärer kan underlättas.

Att genomföra detta arbete har varit både en krävande och givande uppgift. Den tid och det engagemang som uppgiften har krävt, har möjliggjort en djupare förståelse för ämnesområdet. Det har också varit värdefullt att få ta del av omfattande litteraturstudier och reflektioner. Detta har förvärvat intressant kunskap och nya perspektiv angående vilka pedagogiska strategier som behövs för att möta behoven hos barn med språkliga utmaningar.

Vi vill rikta ett särskilt tack till vår handledare för vägledning och ovärderliga råd under arbetets gång. Detta stöd har varit avgörande för vår utveckling och förståelse inom ämnet. Vidare vill vi uttrycka vår tacksamhet till alla informanter som har valt att dela sina värdefulla åsikter och erfarenheter för att berika vår forskning. Detta har gett oss insikter som vi kommer att bära med oss långt framöver, utan ert engagemang och er öppenhet hade detta arbete inte varit möjligt.

Uppsatsen har varit ett kontinuerligt samarbete där vi båda har bidragit till ett gemensamt slutresultat. Varje del av uppsatsen har utvecklats genom diskussion och revidering. Vissa delar har skrivits individuellt, men texten har bearbetats i sin helhet genom ömsesidig återkoppling och justeringar för att säkerställa textens tydlighet och kvalitet.

Denna studie har varit spännande eftersom den belyser vikten av kommunikation och inkludering för barn med språkbarriärer, samt identifierar pedagogiska strategier som kan främja en lyckad inskolning och språkinläring. Det har framgått många olika metoder angående hur barn med annat modersmål bemöts i förskolan. Denna studie har bidragit till värdefulla kunskaper som ska användas i förskolans verksamhet. Vi hoppas att denna studie kommer att kunna ge andra pedagoger kunskaper kring metoder under inskolningar för barn med annat modersmål.

Abstrakt

Texten kommer att fördjupa sig i hur 5 pedagoger anpassar sina metoder samt kompetenser för att barnen de möter på förskolan ska få en bra inskolning. Detta arbete ska fokusera på hur pedagogernas arbete med barn som har en annan språklig bakgrund och vilka strategier som används för att hantera språkbarriärer.

I denna undersökning kommer vi att identifiera de vanligaste utmaningarna som pedagoger stöter på och vilka lösningar eller strategier som används för att övervinna dem. Studien lyfter även fram hur pedagoger väljer sina arbetsmetoder för att alla barn oavsett modersmål ska känna sig inkluderade i förskolan. Utifrån våra erfarenheter inom detta yrke ser vi att barn med ett annat modersmål än svenska kan ha det tuffare att få goda förutsättningar att anpassa sig till den nya miljön. Vi anser att språket är ett av de viktiga verktyg som används under inskolning för att underlätta kommunikation för barnet. Därför har vi valt att undersöka hur pedagoger använder språkinlärning vilket främjar barns trygghet.

Materialet består av intervjuer och observationer av personal på två olika förskolor i Helsingborg. För att uppnå ett bredare perspektiv har vi valt ut en rektor, två förskollärare och tre barnskötare att delta som informanter, för att se hur de arbetar och vilka metoder de använder sig av under inskolningstiden.

Vi har valt att utgå från den sociokulturella teorin i vår text och vi har även skrivit om anknytningsteorin men vår huvudfokus är den sociokulturella teorin. Undersökningens resultat visar att pedagogerna som har jobbat länge inom förskolan ofta löser situationer som de bemöter utifrån beprövade erfarenheter. Intervjuerna och observationerna gav oss bra svar där vi fick olika metoder för hur pedagoger främjar barns språkinlärning, bemöter och inkluderar barn med språkbarriärer. Vi anser att vi har fått tillräckligt material som ger givande svar på båda våra frågeställningar.

Nyckelord: Pedagoger, informanter, förskola, strategi, metod, verktyg, trygghet, inkludering, inskolning, modersmål, språkbarriärer, språkinlärning.

Innehållsförteckning

Förord	2
Abstrakt	3
1 Inledning	6
1.1 Syfte	7
1.2 Frågeställningar	7
2. Tidigare forskning	8
2.1 Inskolningen för familjer med annat modersmål	8
2.2 Relationsbyggandet under inskolningen	9
2.3 Anknäytningsteorin	10
2.3.1 Anknäytning under inskolningen	12
3. Teoretiska perspektiv och analytiska begrepp	13
3.1 Det sociokulturella perspektivet	13
3.1.1 Mediering	14
3.1.2 Den proximala utvecklingszonen	14
3.1.3 Sociala samspel	15
3.1.4 Tecken och språkets utpekande funktion	15
4. Metod	17
4.1 Kvalitativ metod	18
4.1.1 Observationer	18
4.1.2 Intervjuer	19
4.2 Urval	19
4.3 Etiska överväganden	20
4.4 Analysmetod	21
5. Analys	22
5.1 Metoder för språkinläring	22
5.1.1 Kommunikation genom rörelse, musik och icke-språkliga aktiviteter	22
5.1.2. Metod 2. Kommunikation genom bilder, översättningar och barnets eget språk	27
5.2 Hinder under inskolningen	31
5.2.1 Språkbarriärer som hinder för kommunikation	31
5.2.2 Yttre faktorer som påverkar barns inläring	33
5.3 Sammanfattning	37

6. Diskussion.....	39
6.1 Resultatdiskussion	39
6.1.1 Pedagogers olika strategier	39
6.1.2 Olika hinder för språkinlärning	41
6.2 Metoddiskussion	42
6.3 Epilog	43
Referenslista	46
Bilagor	48

1 Inledning

I en artikel som heter "Så skolar vi in barnen i förskolan" i *Vi Lärare* (2023) skriver Lotta Ringdahl om inskolningar i förskolan och hur man kan gå tillväga på olika sätt. Artikeln lyfter fram tre förskollärares perspektiv om de bästa strategierna som används vid en inskolning i förskolan. Första förskolläraren anser att en traditionell inskolning är en bra metod, där barnet får tillräcklig tid för att anpassa sig till en ny miljö. Den andra förskolläraren tycker att den bästa metoden är att använda en föräldraaktiv inskolning, där vårdnadshavarna är med varje dag under inskolningen. Där får pedagogerna mer tid att bygga upp en tillit med barnet och vårdnadshavaren. Den tredje förskolläraren nämner att det ska vara en kort inskolning på fem dagar, detta är den bästa metoden för att skapa en trygghet hos barnet enligt henne.

En central aspekt till varför detta ämne valdes var på grund av våra egna erfarenheter av inskolningen i förskolan och hur utmanande det kan vara att bemöta barn och vårdnadshavare på det sätt man egentligen vill, när de inte talar det svenska språket.

En av forskarna för detta examensarbete har erfarenheter av språkbarriärer, utifrån både vårdnadshavares perspektiv och av pedagogens perspektiv. Johannes Lunneblad (2013, s. 1) professor i pedagogik, beskriver samma företeelse i sin studie, "Tid till att bli svensk: En studie av mottagandet av nyanlända barn och familjer i den svenska förskolan ". Hans studie handlar om hur nyanlända familjer blir bemötta i förskolan. Han belyser vikten av att ha förståelse för att dessa familjer kan ha trauman i sitt bagage och därför är förskolan en viktig insats för dessa familjer eftersom förskolans verksamhet kan erbjuda barnen en struktur i vardagen. När ett barn börjar förskolan, särskilt under inskolningen, står barnet inför en viktig övergång och förändring i sitt liv. Under denna period präglas barnen av nya sociala interaktioner, miljöer och rutiner som kan vara både spännande och utmanande. Detta kan ge barnen bättre förutsättningar för sin utveckling och inläring.

I *Läroplan för förskolan* (Lpfö 18, 2018, s. 19) betonas att det är rektorns ansvar att "varje barn tillsammans med vårdnadshavare får en god introduktion i förskolan". Vidare uttrycker läroplanen (Lpfö18, 2018, s. 9) att barn som har ett annat modersmål har rätt till att utveckla detta. I

Barnkonventionen (Artikel 8) står det att barn har rätt till sin egen identitet vilket är viktigt. Det ska inte spela någon roll vilket ursprung ett barn har, varje barn har rätt till sin egen identitet.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka pedagogernas arbetsmetoder och vilka verktyg de använder för att övervinna språkbarriärer under inskolningen av barn med andra modersmål än svenska.

1.2 Frågeställningar

- Vilka strategier använder pedagoger under inskolningen för att underlätta kommunikationen för barn med språkbarriärer?
- Vilka hinder möter pedagoger i att interagera med barn med ett annat modersmål under inskolningen och hur hanterar de dessa utmaningar?

2. Tidigare forskning

I denna del av arbetet kommer vi att belysa forskning som är relevant för vår studie. Den tidigare forskningen handlar om olika pedagogiska strategier med fokus på att främja barns språkinlärning under introduktionsperioden med fokus på barn som har ett annat modersmål än svenska. Genom denna studie kan vi skapa en djupare förståelse för hur pedagogerna använder olika strategier och metoder för att stödja barns anpassning till den nya lärmiljön.

2.1 Inskolningen för familjer med annat modersmål

Lunneblad (2013, s. 1) beskriver i sin studie hur nyanlända familjer bemöts i förskolan. Förskolans verksamhet kan erbjuda barnen struktur i sin vardag. Lunneblad (2013, s. 2) skriver vidare att pedagogisk forskning om nyanlända barn i förskolan belyser mest språkinlärning och flerspråkighet. Han skriver även att forskningens fokus bör vara utifrån ett samhällsligt perspektiv på familjer som har en historik av migration. Detta för att kunna få en bredare bild av familjens situation. Det finns studier om förskolor i Sverige som belyser att pedagoger letar efter saker som barnen har gemensamt för att kunna förena dem.

Maria Simonsson (2018, s. 2) forskare inom didaktik, beskriver i sin artikel "Föräldraidentiteter som skapas och formas under inskolningen i förskolan" "inskolningen som något värdefullt och att det är en viktig process för alla aktörer som är inblandade. Detta för att den skapar en relation mellan förskolan och hemmet. Det finns forskning som visar hur förskolans roll har förändrats med tiden när det kommer till familjen och hemmet. Det finns många studier som säger att pedagogerna på förskolan förväntar sig ett samarbete med vårdnadshavarna och att de nu är mer aktiva i förskolans verksamhet. Simonsson (2018, s. 2) menar att vårdnadshavarna har en aktiv roll under inskolningen då de deltar i förskolans verksamhet tillsammans med sina barn. Här skapas en relation till pedagogerna och de andra barnen på förskolan för både barnet som skolas in och deras vårdnadshavare. Det är viktigt att vårdnadshavarna är medvetna om det aktiva förhållningssättet och att de följer sitt barn under de timmar barnet är på förskolan under inskolningen. Detta betyder

att vårdnadshavarna har ansvar för sina barns lärande och omsorg under inskolningen, att barnens behov blir tillgodosedda och på detta sätt klara av det dagliga livet i förskolan.

Att vårdnadshavarna känner sig trygga under inskolningen är också viktigt, då det är de som ska lämna bort sitt barn i flera timmar på en ny förskola med en ny miljö och nya ansikten. Här får pedagogerna bygga upp en tillit till vårdnadshavarna för att skapa en trygghet hos familjen. Om vårdnadshavarna inte känner sig trygga kan oron smittas av på barnet. Simonsson (2018, s. 4) skriver om trygga föräldrar och att när de får vara med under dagen med sitt barn får de en medvetenhet om vad som händer på förskolan. De får med andra ord insyn i förskolans verksamhet men dock bara en viss del.

2.2 Relationsbyggandet under inskolningen

Maria Simonsson och Mia Thorell, professor med fokus på förskolebarns lek och inskolning i förskolan, (2010, s. 53–55) skriver i artikeln “Att börja på förskolan: Exempel på barns sociala samspelsprocesser under inskolningen” om yngre barn som börjar på förskolan samt hur inskolningspraktiken utförs. En inskolning i förskolan sker bara inte enligt barnen utan den görs av olika aktörer, såsom vuxna och barn. Inskolningens betydelse skapas i ett institutionellt och socialt sammanhang. Deras utgångspunkt i studien är att barn skapar sina egna liv och barndom. Att skapa relationer i förskolan är viktigt och Simonsson och Thorell (2010, s. 58–65) beskriver tre olika exempel på hur man gör detta tillsammans med barnen. Det första exemplet är Inskolning-pedagog-förskola, den andra är inskolningsbarn-artefakter-förskola och den tredje heter inskolningsbarn-kamrater-förskola. I det första exemplet Inskolningsbarn-pedagog-förskola beskriver Simonsson och Thorell (2010, s. 58–60) att de har hittat olika spår av samspelsprocesser när det kommer till relationsbyggen med inskolningsbarnen. Här har de en inskolningsmodell som de följer, att alla på avdelningen hjälps åt när det kommer till inskolningar. I exemplet går det att läsa hur pedagogerna väljer att erbjuda barnen olika material och i leken deltar även pedagogen samt att pedagogen försöker ställa olika frågor om leken. Till en början kan pedagogen vara närvarande men när pedagogen ser att barnen börjar bli trygga i verksamheten så väljer de att lossa lite på tyglarna så barnet kan knyta an till de andra barnen och pedagogerna på förskolan. I det andra exemplet inskolningsbarn-artefakter-förskola presenterar Simonsson och Thorell (2010, s. 60) att leksaker

som barn har fastnat vid kan användas av pedagoger för att skapa kontakt med barnet. Det kan också användas för att skapa en kontakt mellan barnet och de andra barnen på förskolan. De kan även använda materialet till att bjuda in barnet i olika aktiviteter. Barns sociala ordning skapas också med hjälp av leksaker och andra saker och en del i det kan vara vem som har rätt till en specifik leksak. I det sista exemplet, inskolningsbarn-kamrater-förskola belyser Simonsson och Thorell (2010, s. 64–65) att relationen till de andra barnen på förskolan också är viktig under inskolningen. Barn som skolas in skapar relationer med de andra barnen, detta hjälper barnet att komma in i gruppen och skapar därmed en tillit och trygghet till förskolan.

Åsa Ljunggren (2018, s. 31–32) som är förskollärare skriver om undervisning och lärande i studien “Mottagandet av nyanlända familjer i förskolan – hur kan praktiken utvecklas?” att introduktion har en stor betydelse när det kommer till nyanlända familjer och att det är viktigt att lägga ner mycket tid på att lära känna dem. För att detta skulle bli möjligt fick de använda en särskild struktur och ett exempel på detta kunde vara att få tillgång till en tolk under introduktionen. Detta var för att det är viktigt att det fanns tillgång till en person som kunde förstå familjens modersmål. Meningen med introduktionssamtalet var att hitta metoder hur de skulle förstå och bemöta barnen. Dessa samtal är viktiga för att bygga upp en tillit mellan hemmet och förskolan. Ljunggren (2018, s. 32) skriver vidare att modeller utvecklades för vad introduktion samtalen behövde innehålla och hur de kunde se ut. De kunde använda sig av en kartläggning som resulterade i att pedagogerna kunde planera verksamheten utifrån barnens erfarenheter och modersmål.

Dessa studier kan ge en bredare kontext för hur pedagoger kan stötta barn under inskolningen, särskilt barn som har andra modersmål.

2.3 Anknytningsteorin

Psykologen Malin Broberg, Birthe Hagström, speciallärare, fil.dr. i pedagogik, samt förskolläraren, och psykologen Anders Broberg (2023, s. 30–31) beskriver i boken “Anknytning i förskolan: vikten för trygghet och lärande” om anknytningsteorin som beskriver hur relationen mellan barnet och den vuxne spelar en viktig roll i barns utveckling och lärande. Om själva samspelet mellan barnet och den vuxne fungerar bra kommer detta att stadga barnets behov när det kommer till tröst,

beskydd och trygghet i drabbade situationer. Barnens anknytning utvecklas på olika sätt beroende på hur barnets signaler och önskemål bemöts och tolkas.

Lindgren och Torro (2017, s. 11) beskriver trygghet som något viktigt för att barn ska kunna trivas, utvecklas och barnet måste känna sig trygg för att kunna gå till förskolan. Grunden till trygghet utvecklas under inskolningen då behöver barnet en anknytningsperson.

Barnets anknytning utvecklas successivt under det första året och är en relationsspecifik process mellan barnet och föräldern, vilket leder till ett psykologiskt band mellan dem. Teorin beskriver hur anknytningen blir något barnet känner igen och blir bekväm med. Barnet skapar sin egen uppfattning av sina närstående och sitt samspel med anknytningspersonen. Detta kallas för inre arbetsmodeller, eftersom anknytningen finns i hjärnan som inre bilder. Det har en stor betydelse av barnets fortsatta utveckling, särskilt när det gäller nära känslomässiga relationer både utanför och inom barnets egen familj. Teorin anses vara den viktigaste psykologiska hypotesen när det kommer till hur barn förhåller sig till omsorg, självständighet, betoning av egen styrka, närhet, beskydd samt upptäckarglädje (Broberg, Hagström & Broberg, 2023, s. 30–31).

Broberg, Hagström och Broberg (2023, s. 34–35) skriver vidare att om barnet får beskydd och trygghet när barnet söker det så är anknytningen trygg men om barnet inte blir bemött och därmed inte får sina behov besvarade blir anknytningen otrygg. Att ett barn ska få en trygg anknytning är viktigt då barnet använder detta som en bas för att våga utforska världen.

Utvecklingen av anknytning till olika personer är någorlunda oberoende av varandra och det bästa hade varit om barnet utvecklar en trygg anknytning till båda föräldrarna. Det kan också hända att barnet utvecklar en trygg anknytning till den ena föräldern men inte till den andra vilket kan leda till konsekvenser vid en inskolning, men även framåt i livet. Konsekvenserna vid inskolningen kan vara när föräldrarna skiftar vem som ska lämna och hämta barnet (Broberg, Hagström och Broberg, 2023, s. 75).

2.3.1 Anknytning under inskolningen

När ett barn tas emot av en pedagog på förskolan är det viktigt att det känner sig tryggt. En pedagog som har byggt upp en bra anknytning kan lättare trösta och sätta anknytningssystemet i viloläge, vilket aktiverar utforskarsystemet. Vid en hämtning bör föräldern och pedagogen ha tid att prata om hur dagen har gått samt om det har hänt något som föräldern bör veta. När det kommer till lämningen pratas det om att snabba avsked är bättre än utdragna avsked. Dock går avskedet smidigare om föräldern, barnet och pedagogen möts, eftersom det gör att övergången från hemmavärlden till förskolevärlden enklare. Här ser barnet de vuxna från de två världarna samtidigt, och de vuxna kan föra en konversation, vilket kan underlätta övergången till förskolevärlden när hen hör de vuxnas röster (Broberg, Hagström och Broberg, 2023, s. 186).

Vid genomgång av internationell forskning framkom två studier som lyfte fram pedagogiska strategier som är effektiva för att skapa en trygg anknytning mellan barn och pedagoger under inskolning. Psykologen Zlatka Cugmas (2011, s. 20) skriver i sin artikel "Relation between children's attachment to kindergarten teachers, personality characteristics and play activities" att relationen mellan barns interaktion och anknytningsperson har en avgörande betydelse för deras sociala samspel och inlärning. Cugmas framhäver vidare att ett barn som känner sig trygg med sin pedagog är mer benägen att delta i leken med andra barn och visar en större öppenhet för lärande och inkludering. Ett barn som saknar en god relation med sin pedagog kan uppleva svårigheter att engagera sig i leken med andra och samspela med sin omgivning.

3. Teoretiska perspektiv och analytiska begrepp

I föreliggande studie baseras resonemang på den framstående psykologen inom barns utveckling och lärande i inläring, Lev Semjonovitj Vygotskij. Han var en rysk psykolog och pedagog som ägnade hela sitt liv åt att undersöka och utforska barns utveckling och lärande. Vygotskijs tankar och idéer har sin grund i som belyser hur lärande och utveckling sker genom att använda olika verktyg inom den sociala interaktionen. Den sociokulturella teorin kan appliceras för att skapa interaktionssituationer för barn som ännu inte talar svenska. De lär sig gradvis språket av både pedagogerna och andra barn under inskolningen (Vygotskij, 1978, s. 51). Vi har valt att använda begreppen mediering, den proximala utvecklingszonen, sociala samspel och tecken.

Inskolningen i förskolan är en relationsskapande process mellan barnen, pedagogerna och vårdnadshavarna, därför valde vi att använda det sociokulturella perspektivet eftersom vi vill undersöka pedagogers metoder för att bemöta barn med annat modersmål.

3.1 Det sociokulturella perspektivet

Professor i barn och ungdomsvetenskap Pia Williams, Sonja Sheridan & seniorforskaren Ingrid Pramling Samuelsson (2000, s. 30) skriver i skriftserien "Barns samlärande - en forskningsöversikt" att enligt det sociokulturella perspektivet inträffar lärandet genom interaktion. När samspel sker lär sig barnen tala och tänka, samt den fysiska handlingen barnet är involverad i. I detta perspektiv är samspelet mellan individ och kollektiv centralt, eftersom detta fungerar som länkar för lärandet. Ett antagande är att de mer kunniga i en sociokulturell aspekt stöttar eller vägleder dem som inte är lika kunniga. I början är de mindre kunniga beroende av den som är mer kunnig av handledning och stöd men efter ett tag får hen också ett större ansvar över agerandet. Därmed kan hen hantera det fysiska agerandet eller tankegångarna helt självständigt. Förskolan är som ett samhälle för barnen att lära sig där pedagogen blir en modell för lärandet.

För att skapa en lärandemiljö för barnen är lärande och kunskap viktigt. Detta är för att alla barn ska vara delaktiga i verksamheten samt få stöd för att utvecklas och få en positiv syn på sitt eget lärande (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson, 2000, s. 32).

De kulturella aspekterna fokuseras på ett grupperspektiv. De skriver att det finns en skillnad i hur människor löser problem själva och när de är i en grupp. De skriver vidare att det även finns skillnader i den sociokulturella kontexten och individernas erfarenheter när det kommer till verksamheten. Här kan både nybörjare och erfarna påverka varandra (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson, 2000, s. 31).

Dessa relationer ger en stabil grund för utveckling och lärande för barnen. Grunden i det sociokulturella perspektivet är kommunikationen och interaktionen mellan dessa individer. Det sociokulturella perspektivet kan ge syn på hur dessa relationer skapas, hur detta kan ge en förståelse för olika språkbakgrunder och hur dessa olika aspekter kan verkställas i förskolan. Begreppen är också relevanta då de beskriver olika metoder pedagoger kan använda.

3.1.1 Mediering

Det är genom dessa sociala interaktioner som barn gradvis internaliserar kulturella normer, språk och förmågor. Mediering är ett viktigt begrepp i Vygotskijs teori som handlar om vikten av kulturella verktyg och symboler som används som hjälpmedel för att lösa problem och förstå sin omvärld (Vygotskij, 1978, s. 52). Vygotskij ansåg att vårt tänkande och lärande inte skapas isolerat, utan alltid är beroende på användning av olika redskap och verktyg. Ett barn lär sig genom mediterade interaktioner, där språket och andra kulturella resurser spelar en nyckelroll. Under inskolningen används olika verktyg såsom språk och olika material för att stötta barns anpassning till förskolemiljön och för att få en tydlig bild av omvärlden (Vygotskij, 1978, s. 56–57). Dessa verktyg räknas som en mediering mellan barnets inre tankar och den yttre världen. När barn deltar i sociala interaktioner med hjälp av *medierande* verktyg hjälper barnet att internalisera och absorbera dessa verktyg, vilket resulterar till att barnen använder dessa redskap på egen hand för att hantera situationen utan hjälp av andra. Med andra ord, ett barn som först får stöd av en pedagog för att använda ett nytt ord eller koncept, kommer senare att kunna använda detta självständigt (Vygotskij, 1978, s. 56).

3.1.2 Den proximala utvecklingszonen

Den proximala utvecklingszonen är ett viktigt begrepp i Lev Vygotskijs sociokulturella teori, begreppet beskriver skillnaden mellan vad ett barn kan göra på egen hand och vad ett barn kan göra

med stöd från en mer erfaren person. *Proximala utvecklingszonen* begreppet förklarar hur barnet kan lära sig nya färdigheter och kunskaper med rätt stöd och vägledning. I inskolningsprocessen spelar den proximala *utvecklingszonen* en viktig roll, eftersom pedagoger kan använda strategier som är anpassade till varje barns unika utvecklingsnivå och behov (Vygotskij, 1978, s. 85). Ett exempel på detta är när pedagogerna använder både verbal och icke-verbal kommunikation för att underlätta barnets förståelse. Barn lär sig genom att interagera med andra och det är i dessa samspel som de får det stöd de behöver för att utvecklas. Den proximala utvecklingszonen handlar om ett lärande där barnet utvecklas genom att ta emot stöd från en kompetent person. För att nå detta lärande bör stödet vara anpassat efter barnets nuvarande förmågor.

3.1.3 Sociala samspel

Utifrån pedagogernas perspektiv är barnets lärande varierande från ett barn till det andra, där barn lär sig i olika takt. Däremot anser Vygotskij (1978, s. 131) att barns lärande sker inom de sociala processer, där dialogen spelar en stor roll i barns utveckling och lärande.

Språkliga uttryck tenderar att bli abstrakta och inte konkreta som fysiska objekt och handlingar. Vilket innebär att språket hjälper oss att skapa och använda våra kunskaper samt att bygga rätt förståelse och omfattning om allt som finns omkring oss. Detta kan bidra till ett samarbete och interaktion med andra i olika sammanhang (Säljö, 2023, s. 83). Genom att pedagogerna ger barnet möjligheten att samspela och interagera med andra, lär de sig att kommunicera och ha en dialog med andra, vilket underlättar förståelsen för omvärlden. Lärande kan ses som en social process, där vi utvecklas och bygger kunskap med hjälp av att delta i olika aktiviteter och vardagliga sysslor tillsammans med de andra på förskolan.

3.1.4 Tecken och språkets utpekande funktion

Säljö (2023, s. 82–83) menar att språket kan användas för att referera till språkliga fenomen i sig och inte bara som ett verktyg för att kommunicera med omvärlden. Språket används som en förmåga för att människor ska kunna uttrycka sig och förklara verkligheten, vilket spelar en central roll i både individens och gruppens lärandeprocess. Kommunikationen underlättar för människor att vara en del av sin värld, att beteckna, beskriva och hjälpa oss att samarbeta med varandra.

Språkanvändning och språkvetenskap är två viktiga begrepp som forskare har identifierat, de har flera viktiga funktioner som språket har. Ett exempel är kommunikativa och emotiva, såsom att uttrycka känslor och hantera praktiska situationer.

Skillnaden mellan tecken och verktyg är att ordet verktyg används när vi hänvisar till ett föremåls indirekta funktioner som medel för att utföra någon aktivitet, till exempel en nyckel för att öppna något. Däremot används tecken för att påverka och förändra den inre världen (Vygotskij, 1978, s. 54).

4. Metod

I denna del motiveras och argumenteras de tillvägagångssätten och urval som tillämpades för att samla in och analysera materialet i undersökningen. Detta avsnitt diskuteras specifika steg som vidtogs under analysprocessen. Här behandlas även vidare metodval, forskningsetiska, övervägande och metoddiskussion. Det var två frågeställningar som valdes för att kunna ta reda på detta. Studien genomfördes med hjälp av intervjuer och observationer. I denna studie kommer den traditionella två veckors metoden av inskolningarna att följas, där pedagogerna använder sig av olika strategier och metoder när ett nytt barn börjar på förskolan. Begreppet “pedagog” kommer att användas under studiens gång för att undvika att benämna olika yrkesroller såsom rektor, förskollärare och barnskötare.

Vi valde att intervjua fem personer som arbetar inom förskolans verksamhet, en rektor, två förskollärare och två barnskötare. Syftet med detta var att få ett brett material då de har olika erfarenheter och utbildningar.

Rektorn har jobbat i förskolans verksamhet sedan 2010, hen är utbildad montessorilärare, förskollärare (klar 2021) och pågående rektorsutbildning. Hen har bara jobbat med de stora barnen på förskolan.

Pedagog C har jobbat i förskolans verksamhet i ca fyra år. Hen är utbildad barnskötare (klar 2022). Just nu jobbar hen på småbarnsavdelningen (1–2 år) men har även erfarenheter av att jobba med alla åldrar i förskolan.

Pedagog R är en utbildad barnskötare och Montessoripedagog som tog sin examen 2011 och har jobbat inom förskoleverksamhet i 14 år med små och stora barn.

Pedagog S är en utbildad förskollärare som tog sin examen 2021 och är en barnskötare i grunden men har även erfarenhet inom verksamheten från 15 år tillbaka.

Pedagog A är en anställd barnskötare men utan någon utbildning. Hen har erfarenheter i att jobba på förskolor från cirka tre år tillbaka.

4.1 Kvalitativ metod

Enligt Alvehus (2013, s. 20–23) är en kvalitativ en metod som syftar till att tolka och förstå omgivningen för att ge en djupare och mer nyanserad bild av olika perspektiv. Detta anses som ett centralt mål för metoden. En kvalitativ metod skapar en uppfattning om vilka strategier och metoder som fungerar bäst under inskolning med flerspråkiga barn.

Larsen (2018, s. 31–32) skriver att kvalitativa data berättar om kvalitativa egenskaper som informanterna har, vilket kallas för mjukdata. Denna form av data uppkommer ofta i textform, med andra ord anteckningar. Larsen (2018, s. 36–37) skriver att det finns både fördelar och nackdelar med kvalitativa metoder. Fördelar kan vara att man ofta träffar informanterna vilket är positivt då det minskar risken för bortfall. När man träffar informanterna är det också lättare att kunna ställa följdfrågor vid en intervju som ger flera utvecklande svar vilket leder till att forskaren får en bättre bild av vad som ska studeras. Nackdelar med kvalitativa metoder är att det inte går att se statistik över svaren som samlas in, vilket gör det mer tidskrävande för forskaren att behandla alla svar. En annan nackdel är att informanterna kan ha det svårare att vara ärliga vid en intervju när de inte är anonyma för forskaren. Denna oärlighet kan bero på att de inte kan mycket om ämnet och väljer att hitta på saker som kan låta bra i forskarens öron. Även vid en observation kan informanter bete sig annorlunda när de vet att någon observerar dem, vilket kan ge forskaren felaktig information.

4.1.1 Observationer

Observationerna genomfördes på två olika förskolor för att kunna få syn på många olika strategier och metoder som pedagogerna använder med barn med språkbarriärer under inskolningen. Observationerna genomfördes under fyra tillfällen, i små och stora barnavdelningar samt i inne- och utemiljöer. Varje observation varade cirka en och en halv timme och det var 10 pedagoger som medverkade. Vi observerade 4 personer av de vi intervjuade. Vi observerade de fyra valda pedagogerna som vi sedan intervjuade. Rektorn observerade vi inte. Under observationen förde vi anteckningar på pedagogernas strategier och metoder som användes under inskolningen för att anpassa barnen till den nya miljön. När vi observerade satt vi oss i ett hörn, där vi hade ett visst avstånd från barngruppen, för att undvika att störa pedagogerna eller att påverka barnens trygghet,

då var vi två nya ansikten som de inte kände till. När vi observerar är det för att observera naturliga situationer.

4.1.2 Intervjuer

Vi har valt att förstärka våra observationer genom att använda oss av kvalitativa intervjuer med de pedagogerna som vi observerade för att kunna få reda på hur individer med olika utbildningar och erfarenheter känner, tänker och handlar i olika sammanhang (Alvehus, 2013, s. 80). Intervjuer kan spela en viktig roll i vår studie för att skapa en förståelse för hur pedagoger tänker och vilka perspektiv de har i olika situationer. Vi valde att använda oss av semistrukturerade intervjuer vilket är den vanligaste formen av intervjuer, detta är när man ställer fåtal öppna frågor (Alvehus, 2013, s. 81–82). En fördel med att använda sig av semistrukturerade intervjuer är att det ger en större möjlighet till en djupare förståelse för ämnet. Alvehus (2013, s. 87) menar på att semistrukturerade intervjuer är mer flexibla som ger en anpassningsbar dialog där vi som intervjuar kan få oförutsedda aspekter om studien.

Vi hade förberett öppna frågor som berörde pedagogers olika metoder och strategier som används för att bemöta, inkludera och skapa trygghet för barnen med annat modersmål under inskolningen. Varje intervju tog cirka 40–50 minuter.

4.2 Urval

Vi valde att genomföra intervjuerna och observationerna på förskolor vi är bekanta med. Syftet med detta var att vi redan kände till pedagogerna vi intervjuade och observerade. Detta gav en fördel då informanterna kan känna sig mer bekväma att svara ärligt och därav får vi en bättre bild av vår studie.

Samtalet började med att en samtyckesblankett presenterades (se bilaga) för respondenten och rättigheterna lyftes upp som hen har under intervjun. Därefter fick informanten och vi skriva under samtyckesblanketten. Sedan presenterades syftet med vår studie för informanten och det förekom att intervjun skulle innehålla öppna frågor. Informanten hade möjligheten att gå in på andra frågor och komma in på andra aspekter så länge det fortfarande var inom vår studies ramar. På så sätt blev

det en mer öppen diskussion. Alvehus (2013, s. 82) menar att detta ger informanten en större möjlighet att påverka intervjuens innehåll. Detta kräver att vi som intervjuare är mer aktiva i att lyssna samt att ställa följdfrågor. När man intervjuar är det viktigt att vara lyhörd och kunna interagera med respondenten på ett bra sätt.

Alvehus (2013, s. 95–98) skriver att när en forskare ska göra observationer och intervjuer måste ett urval göras på vad det är som ska undersökas. Här får observeraren visa hänsyn till vad som är lämpligt och möjligt att studera, för att kunna besvara studiens frågeställningar. Utifrån detta har vi valt att fokusera på olika metoder som pedagoger använder under inskolningen.

Det urval som beskrivs ovan kan definieras som ett strategiskt urval. Detta innebär att forskaren väljer deltagare utifrån studiens frågeställningar. Fokuset är att hitta de individer som har störst potential att ge relevanta och informativa svar på de frågor som undersökningen avser att besvara (Alvehus, 2013).

4.3 Etiska överväganden

Under arbetets gång följdes de fyra allmänna kraven på forskning i informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning, 2002, s. 6).

Informationskravet är när forskaren berättar studiens syfte, vilka metoder som använts och av vem/vilka undersökningen genomförs. Informanterna får även veta att de får avbryta sin medverkan när som helst under undersökningen. Detta presenterades i början av intervjuerna och observationerna för informanterna. *Samtyckeskravet* innebär att informanterna ger ett frivilligt samtycke till att medverka och att de själva bestämmer hur mycket de vill dela med sig av. Vi använde oss av en samtyckesblankett som informanterna fick läsa och skriva under där de gav samtycke för att delta i studien (se bilaga). *Konfidentialitetskravet* garanterar att informanterna är helt anonyma under hela studiens gång. Detta presenterade vi i början av intervjuerna och observationerna och det stod även med på samtyckesblanketten. *Nyttjandekravet* garanterar att informationen som finns i studien inte kommer att användas i andra avseenden. Detta stod med i samtyckesblanketten. Vi valde bara att anteckna under intervjun och informationen förvarades på

våra datorer. (Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning, 2002, s. 7–14).

4.4 Analyismetod

Vi valde båda att anteckna samtidigt under intervjuernas gång då vi ansåg att det var smidigare. Det skrevs även ner direkta citat som sades under intervjun. Varje intervju skrevs ner i olika dokument för varje informant. När vi sedan skulle analysera svaren valde vi att göra två rubriker som motsvarade våra två frågeställningar. Vi hade intervjufrågor som liknade våra frågeställningar och då valde vi att skriva ner svaren som samlats in under de olika rubrikerna.

5. Analys

I detta avsnitt redogörs för två huvudrubriker som relaterar till våra frågeställningar. Här sammanställs materialet som samlades in genom intervjuer och observationer, vilket blev tydligt under transkriberingen. Varje del diskuteras i relation till det teoretiska perspektivet. Den första delen fokuserar på de språkinlärningsmetoder som pedagogerna använder i sitt samspel med inskolningsbarn som har språkbarriärer. Den andra delen undersöker de hinder som pedagogerna kan stöta på under inskolningsprocessen.

Vi valde att intervjua och observera pedagoger med olika yrkesroller för att få en bred inblick på materialet. Informanterna kommer att benämnas som rektor, pedagog A, pedagog S, pedagog C, och pedagog R.

5.1 Metoder för språkinläring

I detta avsnitt redogörs för de språkinlärningsmetoder som pedagogerna använder för att stödja inskolningsbarn med språkbarriärer. Genom intervjuer och observationer framträder flera viktiga metoder som pedagogerna tillämpar, vilka kan delas in i olika strategier beroende på pedagogens arbetsmetoder och erfarenheter.

5.1.1 Kommunikation genom rörelse, musik och icke-språkliga aktiviteter

Varje pedagog har bidragit med sina unika kompetenser, erfarenheter och utbildningar inom språkinläring, vilket har gett oss värdefulla insikter om hur olika pedagogiska strategier kan tillämpas i praktiken. Samtliga pedagoger som deltog i denna studie lyfte fram betydelsen av att använda rörelse, musik och icke-språkliga aktiviteter i arbetet med barn som har språkbarriärer. Dessa metoder spelar en central roll i att främja social interaktion och inkludering, oavsett språklig förmåga. För pedagoger som arbetar med yngre barn, där språket ännu inte är fullt utvecklat, är det särskilt viktigt att skapa aktiviteter som inte kräver verbal kommunikation för att barnen ska känna sig trygga och kunna delta aktivt i gruppen.

Rörelse och motoriska aktiviteter såsom pyssel, musik och dans kan vara bra undervisning, där språket inte är prioritet, till exempel att skapa en gemenskap utan en språklig kommunikation. Efter hand när barnet har en bra förståelse och känner sig trygg kan man gå tillbaka till den språkliga undervisningen. (Pedagog C. 2024.09.26)

Pedagog C, som arbetar med små barn, förklarade att man genom aktiviteter som musik och dans kan skapa en inkluderande atmosfär där alla barn, oavsett vilket modersmål eller språkkunskap barn har, alla barn kan delta utan att känna sig exkluderade.

Ett barn har ett annat modersmål och fick då stora svårigheter att anpassa sig till den nya miljön. En av pedagogerna på avdelningen har goda kunskaper om att använda undervisningsmetoder där språket inte är i fokus. Pedagogen genomförde en aktivitet med dans och musik. Detta skapade en inkluderande atmosfär där alla barn, inklusive det barn med svårigheter, började dansa glatt till musiken, oavsett modersmål. (Observation, Pedagog C, 2024-09-26)

Detta bekräftas också av observationer som visade att barn, inklusive de med språkbarriärer, deltog glatt i musik och rörelseaktiviteter.

Språket kräver inte ögonkontakt och att man är i samma rum, medan pekfingret som yngre barn använder för att förmedla deras behov kräver att de ska vara på samma plats med den andra personen (Vygotskij, 1978, s. 54). Vygotskij (1978, s. 25) beskriver också att barns kommunikation under den tidiga icke-verbala fasen liknande apor, de förändras när tecken och tal uppkommer. Med hjälp av sin omgivning lär barn sig att behärska språket och detta sker innan de lär sig att behärska

sitt eget beteende. Detta skapar nya sätt för barnet att relatera till sin egen omgivning, om man bortser från den förändrade beteendeorganisationen.

Små barn behöver inte alltid kunna språket för att knyta an till förskolan och känna sig trygga, däremot har de ett större behov av kärlek, närvaro och ömhet för att bygga en känsla av trygghet med en ny person. (Pedagog A. 2024-09-20)

Det finns många olika arbetsmetoder som kan användas för att inkludera alla barn i en aktivitet utan att vara beroende av det verbala språket. (Rektorn. 2024-09-23)

På samma sätt uttryckte pedagog A och rektorn att icke-verbal kommunikation, som kroppsspråk och närvaro, har en stor betydelse för att skapa trygghet och inkludering, särskilt när barnen inte förstår det svenska språket. Genom dessa metoder kan pedagogerna skapa en känsla av samhörighet och gemenskap även innan språket är fullt förstått.

Den proximala utvecklingszonen behandlar ett lärande där barnet utvecklas när de får stöd av en mer kompetent person, vilket bör vara anpassat till varje barns individuella kompetens (Vygotskij, 1978, s. 85). Genom att använda icke-verbala kommunikationsmetoder, kan skapa en stödjande miljö där barnen utvecklas genom social interaktion, där trygghet och gemenskap är avgörande för barnets utveckling och lärande.

När ett barn inte förstår det svenska språket kan icke-verbala metoder vara ett bra verktyg såsom tecken, närvaro eller kroppsspråk. Flera pedagoger bekräftade att kroppsspråk har en viktig roll i kommunikationen mellan pedagogerna och barnet, där kan det räcka med att pedagogen visar med kroppsspråk och ansiktsuttryck att de finns där för barnet. Genom dessa icke-verbala signaler kan barnet känna sig trygg och börja anpassa sig till sin nya omgivning. Detta gör att pedagogen räknas som ett hjälpmedel inom barnets proximala utvecklingszon.

Ser sällan att ett barn inte blir inkluderat på grund av språkbarriären. Leken blir ju såklart lättare om de förstår varandra men har ingen erfarenhet av att ett barn inte blir inkluderade på grund av språket. Som pedagog får man vara medveten om det kan ske, hjälpa dessa barn som kanske kommer utanför. (Rektorn. 2024-09-23)

Informanterna har erfarenhet av att arbeta med barn i olika åldrar, vilket bidrar till en mångfald av perspektiv och insikter. Pedagogerna som jobbar med de äldre barnen lyfter upp att leken blir lättare när barnen kan förstå varandra verbalt. Medan pedagogerna som arbetar med de små barnen nämner att språket inte är så viktigt i de små barnens lek, där spelar tecken och pekfingret en större roll. Pedagogerna var överens om att varje barns individuella behov måste beaktas. Alla barn har olika förutsättningar och därmed behöver olika strategier användas för att främja barns utveckling. Enligt Vygotskij (1978, s. 131) skapas barns lärande och kunskap genom samspel och interaktion med andra, där språket utgör en grundläggande komponent. I arbetet med barn som har språkbarriärer blir språkets roll mer betydelsefullt för att skapa en trygg miljö, där språket används för att underlätta kommunikationen och sociala samspel mellan barnen.

Man kan lära sig några ord på sina språk för att få dem att känna sig trygga. (Rektorn. 2024-09-23)

När jag använder barnets modersmål märks det tydligt hur barnet lugnar ner sig och blir mer mottaglig, vilket ger en känsla av att barnet känner sig hemma. (Pedagog S. 2024-09-26)

Användning av barnets modersmål under inskolningen skapar en känsla av trygghet och tillhörighet hos barnet, vilket främjar barnets utveckling och interaktion i förskolemiljön. Detta visas i informanternas uttalanden, där de beskriver hur barnets anknytning och delaktighet stärks genom användningen av deras modersmål.

Informanterna menade också på att man kan lära sig några enstaka ord på barnens modersmålsspråk eller använda det gemensamma modersmålsspråket för att kommunicera, vilket i sin tur ger barnet en känsla av trygghet och inkludering.

Pedagog S påpekade att när barnet förstår vad vi säger, känner de sig trygga, dessutom blir det lättare att införa språkliga instruktioner. För barn som har språkbarriärer kan metoder som tecken och pekfingrar vara effektivare för att förmedla förståelse än verbala instruktioner.

Säljö (2023, s. 83) skriver att språkliga uttryck ofta är abstrakta snarare än konkreta, vilket gör att det spelar en central roll i hur vi använder vår kunskap och skapar förståelse kring omvärlden. Med hjälp av språket kan vi också samverka och kommunicera effektivt i olika sammanhang. När språket används som en metod mellan pedagogerna och barnen blir det lättare att förstå barnens behov.

Rektorn och pedagog S belyser vikten av kommunikationen mellan barnet och pedagogerna, oavsett vilket språk eller vilka metoder som används. Barnets förståelse är centralt i detta sammanhang, därför anser pedagogerna att det är viktigt att barnet förstår vad som sägs. För att uppnå denna förståelse bör pedagogerna sträva efter att lära sig nya strategier för att kunna bemöta varje barns individuella behov. Detta främjar i sin tur en trygg och stark relation mellan barnet och pedagogen.

De pedagoger som blev intervjuade anser att grunderna är att berika barnens ordförråd och detta gör man genom att benämna alla saker de gör och allt material med korrekt svenska. Här kan pedagoger även använda sig av tecken och gester för de barn som inte har en förståelse för det svenska språket ännu.

5.1.2. Metod 2. Kommunikation genom bilder, översättningar och barnets eget språk

En annan viktig metod som pedagogerna använde var att använda bilder, symboler och översättning för att underlätta kommunikationen med barn som inte talar svenska. Pedagog S och pedagog A betonade båda vikten av att använda bildstöd, till exempel vid upprepning av rutiner eller instruktioner, för att stärka barnets förståelse.

Vid en observation på förskolan används bildstöd för att hjälpa barnen att förstå klädvalen inför utevistelsen, vilket underlättade deras deltagande i rutinerna trots språkbarriären. (Observation. Pedagog A. 2024-09-26)

Detta tillvägagångssätt bekräftar vad Säljö (2023, s. 82) skriver om att kommunikationen bör anpassas efter barnets utvecklingsnivå, vilket innebär att bildstöd kan vara en viktig redskap för att säkerställa att barnet förstår och kan delta i aktiviteter. För att dessa barn också ska få goda förutsättningar att integrera sig i verksamheten är det viktigt att hitta rätt strategier för att kunna bemöta och inkludera barnen på bästa sätt.

En av informanterna menar att det är viktigt att använda samma rutiner varje dag, detta är för att barnet lättare ska förstå och lära sig nya ord. För att stärka barns förståelse för rutinerna på förskolan kan pedagogerna benämna och upprepa de olika materialen tydligt.

Samma rutiner används dagligen för att barnen lättare ska kunna komma in i verksamheten. Vi introducerar bildstöd för att förtydliga vad vi gör och säger, det underlättar barns förståelse även om de inte kan språket ännu. (Pedagog S. 2024-09-26)

Det anpassade förhållningssättet möjliggör utveckling av nya kunskaper och färdigheter hos barnet. Några av pedagogerna anser att de tillämpar bildstöd samtidigt som pedagogerna uttalar ordet. Detta bidrar till att barnets språkförståelse och inläring uppnås på bästa sätt.

I de två fallen ovan syns konkreta exempel på *mediering* när informanterna valde bildstöd som metod för att förstärka förståelsen hos barnen och främja deras språkinläring. Vygotskij (1978, s. 54) bekräftar att användningen av olika verktyg som bildstöd i ett dilemma kan förtydliga och underlätta lärandet hos barnet, när individen får höra och upprepa nya ord fungerar språket som ett *medierande* verktyg. Verktöget fungerar som ett sätt att hänvisa till ett konkret objekt, till exempel skor, däremot beskrivs tecken som en social process som gynnar barn att strukturera deras inläring av anpassning till sin omgivning.

Pedagogerna har implementerat olika strategier för att hantera utmaningar som vi bemöter med barnen och deras vårdnadshavare och att kunna kommunicera med dem.

Ett av de främsta verktygen som införts är en surfplatta med en översättningsapp, placerad i hallen, för att underlätta samarbetet mellan förskolan och hemmet. Under utvecklingssamtal och andra viktiga möten har pedagogerna använt denna app för att översätta viktig information till vårdnadshavarnas modersmål, vilket har förbättrat kommunikationen och stärkt samarbetet. Pedagogerna har också utvecklat förskolans lärmiljö för att stödja barnets lärande, bland annat genom att introducera material som sagor med QR-koder på barnets modersmål. Detta bidrar till att barnet både kan utveckla sitt modersmål och känna sig inkluderad i verksamheten. (Observation, Pedagog S, 2024-09-09)

Pedagog S påpekade också hur användningen av teknik, såsom översättningsappar på surfplattor, har underlättat kommunikationen mellan förskolan och barnens familjer. Genom att översätta information kan pedagogerna både stötta barnets språkförståelse och skapa en mer inkluderande miljö där barnet känner sig trygg. Detta underlättar också samarbetet mellan hemmet och förskolan, vilket är avgörande för barnets utveckling och språkinläring.

Säljö (2023, s. 20) betonar att kunskap och erfarenheter skapas och formas genom de verktyg vi använder, verktygen förändrar också hur omvärlden uppfattas. När dessa verktyg används, interagerar vi inte passivt med dem utan deltar aktivt i en process som formar vår förståelse och handling i världen.

I dagens samhälle handlar lärande och utveckling till stor del om förmågan att använda de resurser som är inbyggda i olika artefakter, såsom procedurer och rutiner. Detta bekräftas på ett intressant sätt hur sociala och historiska förändringar över tid samverkar med de intellektuella konventioner som barn idag måste bemästra för att kunna förstå och använda redskap som medierar deras omvärld (Säljö, 2023, s. 80-82).

Pedagogerna betonar vikten av den befintliga barngruppen till de nya barnen under inskolningen. När ett nytt barn börjar på förskolan är allt nytt för barnet, hen får många nya intryck under den första tiden. Där har verksamheten redan sina bestämda rutiner och regler samt att alla barnen och pedagogerna redan har relationer med varandra. Genom att använda de gamla barnen som stöd under inskolningen kan det underlätta hela processen för alla barn. Här får varje barn möjlighet att vara delaktig och inkluderad i språkinläringen som sedan leder till en tryggare verksamhet.

Under inskolningen finns det möjlighet att få hjälp av vårdnadshavarna, andra pedagoger eller andra barn som kan barnets modersmål. Vilket underlättar för barnet att förstå omvärlden och utveckla sina kunskaper genom att delta med hjälp av olika aktiviteter och vardagliga sysslor tillsammans med de andra. (Rektorn. 2024-09-23)

När pedagogerna tillämpar denna typ av strategi under inskolningen, exempelvis genom att involvera kompisarna på förskolan till att inkludera alla barn, ger detta möjlighet att lära av och stödja varandra med något som de inte kan klara av på egen hand. Det kallas för *den proximala utvecklingszonen* (Vygotskij, 1978, s. 85).

När barnen får möjlighet att ge och ta emot stöd från varandra, samt att leka tillsammans lär de sig att bygga relationer, vilket skapar en trygg och säker miljö där de kan växa och utvecklas trygga.
(Pedagog S. 2024-09-26)

Utifrån pedagogernas perspektiv är barnets lärande varierande från ett barn till ett annat, där varje individ har olika förmågor och lär sig i olika takt. Inläring sker inom de sociala processer där dialogen spelar en stor roll i barnens utveckling och lärande.

Williams, Sheridan & Samuelsson (2000, ss. 30-31) skriver att barnet lär sig att kommunicera och tänka genom interaktion och samspel med andra barn. Interaktionen mellan den enskilda individen och gruppen är avgörande, då den fungerar som en viktig förbindelse för lärande. Det sker ett lärlingslärande under undervisning som är ömsesidig samt kamratsamverkan. Den ömsesidiga undervisningen består av turtagning och dialoger där pedagogerna bör förklara, ställa frågor, initiera tankar och sammanfatta. Detta kan också utvecklas när barnen jobbar utifrån sina egna val och intressen, där de ofta sätts i grupper i förskolan och får möjlighet att berätta för sina kamrater om vad de har lärt sig. Här får även barnen chansen att ifrågasätta och ställa frågor. Fokus i lärandet är den sociala kontexten där kunskap är en aktivitet eller ett agerande av en grupp under vissa särskilda förhållanden, där lärandet blir något som inkluderar hela personen.

5.2 Hinder under inskolningen

Vår andra frågeställning lyfter upp hinder som pedagogerna bemöter när det gäller kommunikation under inskolning. När språket saknas räknas det som ett hinder, då språket är ett viktigt verktyg som används under inskolning för att skapa trygghet för ett nytt barn. När ett barn inte kan det svenska språket ännu kan det anses som en utmaning för pedagogen att välja rätt metod och verktyg för att skapa en dialog och kunna kommunicera med barnet.

5.2.1 Språkbarriärer som hinder för kommunikation

En av de viktiga faktorer som påverkar inskolningen är pedagogens roll för att skapa rätt förståelse av barnets språkinläring.

Man kan känna sig hjälplös när barnet inte förstår varför hen blir lämnad och jag vet inte hur jag ska kunna trösta barnet. Vissa barn visar tydligt att de inte förstår eller är trygga, men andra barn ser man inte det på och i dessa situationer kan man lätt bli lurad. Om barnen följer samma rutiner varje dag tror man att barnen förstår men om man ger en instruktion som avviker från den vanliga rutinen kan man lättare se om barnet verkligen förstår vad man säger eller inte. (Pedagog C. 2024-09-27)

En informant nämnde att det ibland är svårt att förklara för barnet varför hen har blivit lämnad av sina vårdnadshavare, det utgör en stor skillnad jämfört med om barnet hade förstått det svenska språket. Detta kan resultera i att det tar längre tid för vissa barn att komma in i de olika rutinerna på förskolan men även att känna sig trygga. Informanten menar att ett barn som kan det svenska språket har ett försprång jämfört med ett barn som inte förstår det svenska språket. I detta fall är hindret den verbala kommunikationen och missförstånd kan skapas av kommunikationsbrist. Pedagogen menar på att det är svårt att knyta an till barn som inte förstår vad pedagogen säger. I

situationer som dessa kan man känna sig sårbar. Språkbarriärerna leder inte bara till praktiska utmaningar utan även till emotionella hinder för både barn och pedagog.

I dessa situationer måste man ta ett steg tillbaka och se över för att säkerställa att alla barn verkligen är med. Som pedagog vill man ofta bara gå framåt och stressar, därför för att komma in i de vanliga rutinerna där alla barnen hänger med. När en inskolning sker är det viktigt att backa några steg för att lyckas få med alla barn. (Rektorn. 2024-09-23)

Pedagog C och Rektorn är inne på spåret att rutiner är viktigt för alla barn, men när det kommer till barn med språkbarriärer kan det bli en krock i rutinerna. Det kan ta längre tid att komma in i de vanliga rutinerna eftersom man ska anpassa verksamheten efter alla barn. Men även att samma rutiner varje dag kan lura pedagogerna att alla barn hänger med i språkutvecklingen. Det blir svårt att avgöra om barnen med språkbarriärer börjar få mer kunskaper kring språkinlärning eller om de bara följer med i rutinerna eftersom de gör samma sak varje dag. Detta kan man jämföra med att ramsräkna, har barnet faktiskt lärt sig om siffror och dess värde eller kan barnet bara siffrorna på grund av ramsan. Då bör man utmana barnet för att få veta vad barnet kan. Pedagog C nämnde att man därför kan göra något avvikande i rutinerna för att verkligen kunna veta om språkutvecklingen har utvecklats hos barnen med språkbarriärer eller inte.

Vet vi att barnet förstår vad vi säger eller tror vi att barnet förstår? Man måste vara säker på att barnet förstår. Även om barnet är i en trygg miljö kan det ändå betyda att barnet inte förstår språket. (Rektorn. 2024-09-23)

Rektorn beskriver hur det ibland kan vara svårt att avgöra om ett barn verkligen förstår en instruktion eller om barnet bara följer med i rutiner utan att förstå vad som händer. Detta skapar en

känsla av osäkerhet, både för pedagogen och för barnet. Detta gör inskolningsprocessen längre och mer utmanande. I dessa situationer kan pedagogen behöva gå tillbaka och säkerställa att alla barn är med i processen, vilket kan kräva mer tid och tålamod. Enligt Rektorn är det viktigt att vara säker på att barnet verkligen förstår, eftersom missförstånd lätt kan uppstå om barnets förståelse inte bekräftas. Det är en balansgång där pedagogerna måste vara uppmärksamma och lyhörda för barnets signaler och behov.

Enligt Vygotskij (1978, s. 85) är det viktigt att barn får hjälp från en mer kompetent person (pedagog) för att kunna utvecklas inom sin proximala utvecklingszon. I situationer där språket är en barriär, kan icke-verbal kommunikation, som kroppsspråk och tecken, fungera som ett stöd för att underlätta förståelsen och skapa en känsla av delaktighet. Därför är det viktigt att pedagogerna använder en kombination av verbala och icke-verbala metoder för att stödja barnens språkinlärning och sociala inkludering.

Det kan förekomma olika utmaningar för pedagogerna när ett barn inte förstår det svenska språket, vilket kan leda till en frustration hos barnet som inte blir förstådd men även hos pedagogen som inte vet hur hen ska uttrycka sig för att barnet ska förstå.

Att skapa goda förutsättningar för barn med språkbarriärer under inskolningen kan vara utmanande, därför är det viktigt att bemöta detta utifrån varje individs behov och förmågor. När ett barn inte förstår det som sägs kan det skapa en frustration och oro hos barnet, då det blir svårare för barnet att uttrycka sina behov eller förstå instruktioner. Enligt Vygotskij (1978, s. 54) fungerar kroppsspråk och tecken som ett verktyg för att stötta barnets känsla av delaktighet även när språket inte är gemensamt. Pedagogerna kan använda dessa verktyg för att kommunicera med barnet som inte kan det svenska språket ännu, genom att använda sig av icke-verbala dialogen kan pedagogen fortfarande signalera stöd, vilket hjälper barnet att känna sig säker och inkluderad.

5.2.2 Yttre faktorer som påverkar barns inlärning

Under inskolningen börjar barnet bygga upp de relationer som utgör grunden till kommunikation, men det finns många yttre faktorer som kan påverka barns inkludering och inlärning under inskolningen, såsom barngruppens storlek, brist på personal, otydliga rutiner och regler på

avdelningen. Speciellt när pedagogerna känner sig stressade och osäkra på vad som ska göras kan detta påverka negativt på barnens lärande.

Vissa barn brukar visa kännetecken på att de har börjat bli trygga på förskolan, det kan exempelvis vara att barnet börjar utforska sin omgivning på avdelningen eller att barnet samspekar med andra barn och pedagoger, men det kräver tid, närvarande och lyhördhet från pedagogen i början. Om till exempel all ordinarie personal inte är på plats och hela barngruppen är närvarande kan det leda till att vi inte känner oss tillräckliga för att ge goda förutsättningar till utveckling av lärandet för alla barn. (Pedagog A. 2024-09-20)

Barnens språkinläring ökar med tiden när barnen får rätt förutsättningar. När pedagoger använder rätt metoder såsom regler och rutiner kan barnen lättare komma in i förskolans verksamhet. När dessa yttre faktorer förekommer kan inte pedagogerna på samma sätt främja barnens språkinläring. Enligt informanterna använder de sig av beprövade erfarenheter som de har i sin ryggsäck för att hitta en lämplig lösning för situationen som kan ske utifrån de olika faktorer som nämndes ovan. För en pedagog som är ny i yrket och inte har samma beprövade erfarenheter i sin ryggsäck behöver hen därmed stöttning av de andra erfarna kollegorna för att lösa en ny situation.

När jag hamnar i sådana situationer som påverkar våra planer för dagen, såsom kollegors frånvaro och en full barngrupp, då brukar jag vända mig till mina kollegor med mer erfarenhet för att kunna gå framåt i undervisningen. De har mer kunskaper än jag och jag tycker att det är viktigt att man får möjlighet att be om hjälp när man stöter på hinder. (Pedagog A. 2024-09-20)

Vygotskij (1978, s.85) beskriver skillnaden mellan vad en individ kan göra själv och med stöd från en mer erfaren individ. *Proximala utvecklingszonen* förklarar hur personer kan lära sig nya kunskaper och färdigheter med rätt vägledning.

På avdelningen arbetar tre pedagoger som har valt att använda sig av "två veckor inskolning" metoden, de anser att en snabb inskolning kan vara mer effektiv, då alla barn blir lugnare om inskolningen inte pågår för länge. Under de första tre dagarna gick inskolningen underbart för alla barn, då vårdnadshavare var närvarande hela tiden. På den fjärde dagen genomfördes en snabb lämning vid dörren, där vårdnadshavare snabbt sa hejdå och lämnade sina barn. En tvååring som nyligen anlät till Sverige tillsammans med sin familj kan inte det svenska språket. Språkbarriären mellan vårdnadshavarna och pedagogerna skapade nya utmaningar hos pedagogerna för att säkerställa denna goda inskolning. En av pedagogerna som arbetar på avdelningen talar samma modersmål och använde detta som metod för att underlätta inskolningen. (Observation, Pedagog S, 2024-09-09)

I observationen ovanför beskrivs det hur en pedagog valt att använda sina kompetenser som en metod för att kunna kommunicera med vårdnadshavare och barn som har språkbarriärer.

Det är viktigt att det finns ett samarbete mellan pedagogerna och vårdnadshavarna för att kunna nå bästa inskolning för alla. Detta är för barnets skull men även för att vårdnadshavarna ska vara inkluderade i vad deras barn gör och hur de utvecklas på förskolan. Ett barn tillbringar många

timmar på förskolan och då är det viktigt att vårdnadshavarna får information om sitt barn oavsett om de talar det svenska språket eller inte, speciellt under första tiden när de är nya.

Informanterna anser att det är viktigt att förbereda goda metoder för att underlätta kommunikationen, detta leder till att vårdnadshavarna och barnet känner sig inkluderade. När pedagogerna har fått information om att ett barn ska börja på förskolan börjar pedagogerna förbereda en plats för barnet, på detta sätt känner vårdnadshavarna att deras barn är en del av barngruppen och att personalen har ett tydligt arbetssätt, i sin tur resulterar det till en trygghet hos familjen. Om vårdnadshavare inte kan kommunicera med personalen på avdelningen blir det svårt att förstå varandra, vilket kan påverka barnets inkludering och utveckling negativt.

Säljö (2000, s. 32) skriver att människor uttrycker sina tankar och kommunicerar med språket på olika sätt. Språket är ett sätt för oss människor att erfara samt uppleva världen då språket är en kollektiv produkt. Enligt det sociokulturella perspektivet är tänkandet och språket sammanhängande för att språket är det som styr tänkandet. En av utgångspunkterna för det sociokulturella perspektivet är att pedagoger engagerar sig för grupper och individer och använder sig av kognitiva samt fysiska resurser när det kommer till agerande, tänkande och lärande.

Jag anser att det inte är rättvist att tala sitt modersmål som pedagog med barnen, eftersom de andra barnen som inte förstår det språket riskerar att känna sig utanför. Dessutom kan vi som pedagoger ibland inte tala alla barns modersmål, vilket kan göra situationen svårare (Pedagog R. 2024-09-20)

När pedagog R uttrycker oro för att modersmålets användning kan skapa orättvisa eller särbehandling, detta går hand i hand med Vygotskijs perspektiv på rättvisa i lärande som något som handlar om att erbjuda olika stöd till barn beroende på deras behov. (Vygotskij, 1978, s. 85) skulle kunna hålla med om att det är viktigt att stödja alla barn i deras proximala utvecklingszon men att detta inte alltid innebär samma stöd för alla barn, utan snarare individuellt anpassat stöd. Om en

pedagog endast använder modersmål för en grupp barn kan det innebära att de andra barnen inte får tillräcklig uppmärksamhet eller stöd. För att uppnå rättvisa i lärandet skulle det vara viktigt att hitta en balans där alla barn får stöd inom sitt proximala utvecklingszon oavsett om det sker genom modersmål eller andra metoder för att nå gemensam förståelse.

5.3 Sammanfattning

Analysdelen visar tydligt resultat av det insamlade materialet från både observationer och intervjuer som har genomförts med fokus på uppsatsens två huvudsakliga frågeställningar. En viktig insikt som framkommer är att pedagogerna använder sig av olika verktyg, metoder och strategier för att kommunicera med barnen som har ett annat modersmål än svenska under inskolningen. I analysen uppmärksammas det att språket har en betydelsefull roll för barns inkludering och samspel, där det är viktigt att pedagogernas kompetenser anpassar sig till varje individs förmågor och kunskaper.

Vidare framgår det att intresse och behov hos barnet spelar en central roll. Pedagoger ställs inför flera utmaningar när det gäller att skapa goda förutsättningar genom språkinläringen för barn med språkbarriärer under inskolningen. När språket saknas kan det bli svårt för barnen att förstå rutiner och sociala interaktioner, vilket kan leda till osäkerhet och isolering. Pedagoger hanterar dessa utmaningar genom att välja ut rätt strategier som stöttar bemötandet av barnet och dess familj, där förhållningssätt och tid till barnet spelar en viktig roll för att kunna främja en trygg relation mellan alla.

Analysen visar också att trygghet är en produkt av en god språkinläring hos barnen. Pedagogernas kompetenser och beprövade erfarenheter spelar en stor roll i språkinläringen där samarbetet mellan en kunnig pedagog och en okunnig pedagog är viktig.

Pedagogerna bör få kännedom om ett barn inte förstår det svenska språket redan i ett tidigt skede, detta är för att de ska få chansen att hinna utveckla en strategi för att bemöta barnet och dess vårdnadshavare. Exempelvis genom att använda Google Translate. För barn som inte ännu

behärskar språket, är inskolningen en period där de gradvis lär sig svenska genom att integrera med de andra barnen och pedagogerna.

Slutligen visar resultatet att flera yttre faktorer kan påverka barn med annat modersmål och deras språkinlärning under den första tiden, därför är en tydlig struktur och en god planering utgångspunkten för utvecklande och lärande under inskolningen.

6. Diskussion

Syftet med denna studie har varit att undersöka fenomen som synliggör hur pedagoger arbetar för att övervinna språkbarriärer under inskolningen. Vi hade två frågeställningar som var “Vilka strategier använder pedagoger under inskolningen för att underlätta kommunikationen för nyanlända barn med språkbarriärer?” och “Vilka hinder möter pedagoger i att interagera med barn med ett annat modersmål under inskolningen och hur hanterar de dessa utmaningar?”

6.1 Resultatdiskussion

Informanterna har svarat utifrån deras beprövade erfarenheter och upplevelser de har kring inskolningen för barn med ett annat modersmål.

I studien framkom det att språkinlärning under inskolningen påverkas av en rad yttre faktorer, såsom pedagogernas förhållningssätt, olika verktyg, användning av modersmål och hur barnets behov bemöts. Användning av barnets modersmål under inskolning visade positiva resultat. Resultaten bekräftade att språket har en avgörande roll i att skapa en god introduktion för barn med en språkbarriär.

6.1.1 Pedagogers olika strategier

Simonsson och Thorell (2010, s. 64–65) har genom sin studie synliggjort att relationen med andra barn på förskolan är viktig under inskolningen. När barn skolas in och skapar relationer med andra barn på avdelningen hjälper det barnet att komma in i gruppen och därmed skapa en tillit och trygghet till förskolans verksamhet. Resultatet visar att barnen inte knyter an genom språket utan genom leken och liknande intressen och därför har de olika modersmålen ingen betydelse i denna fråga. Dock är alla barn olika och vissa barn är mer framåt än andra.

Ljunggren (2018, s. 31–32) beskriver att inskolningen har stor betydelse för nyanlända familjer och att det därför är viktigt att lägga ner tid för att lära känna dem. Pedagogerna kan exempelvis använda en tolk om vårdnadshavarna inte kan svenska eller engelska då samtalen under inskolningen är viktiga för att skapa en tillit mellan hemmet och förskolan.

Resultatet visade att materialet belyser användningen av icke-verbala verktyg såsom kroppsspråk, bildstöd och tecken, men även enstaka ord för att benämna föremål och rutiner är en bra metod att använda sig av. Med andra ord har den icke-verbala metoden en stor betydelse för barns språkinläring, speciellt på en småbarnsavdelning.

Att vara närvarande genom att stötta barnen och hjälpa dem vid behov är också viktigt för språkinläringen. Barnen lär sig också av varandra och just därför är inkludering viktigt under inskolningen men även generellt i förskolans verksamhet. Detta bekräftar vår studies tankar om barns språkutveckling som främjas genom att erbjuda stöd som ligger precis på gränsen över barnets nuvarande förmåga.

Lunneblad (2013, s. 2) skriver att pedagogisk forskning visar att fokuset mest ligger på språkinläring och flerspråkighet för nyanlända barn. En dansk studie visar hur flerspråkiga barn möts i utbildningssystem. Resultatet framgår att barns flerspråkighet i många fall ses som en brist som behöver gottgöras. Förskollärarna på den danska förskolan försöker att kompensera barnen med de kunskaper och erfarenheter familjen inte har.

Ljunggren (2018, s. 31–32) har också uppmärksammat att inskolning har en stor betydelse när det kommer till de barnen med andra modersmål. Att lägga ner mycket tid på barnen för att lära känna dem är viktigt och för att detta ska kunna utföras måste det finnas en struktur, till exempel tillgång till en tolk under inskolningen. En tolk kan vara en bra tillgång eftersom det är viktigt att kunna kommunicera med familjer med språkbarriärer. Introduktionsamtalets syfte är att hitta olika strategier för att kunna bemöta och förstå barnen. Samtalen är viktiga för relationsbyggandet mellan förskolan och hemmet.

Enligt Lindgren (2017, s. 58) kan inskolningsprocessen beskrivas som en resa till förskolans värld, för vissa familjer innebär detta ett äventyr av utforskande och upptäckter, fyllt med spännande och nya erfarenheter. För vissa andra familjer är det som en resa som de tvingas att åka med på. Denna beskrivning belyser vikten av samarbetet mellan förskolan och hemmet, vilket har en betydande inverkan på barns inläring. Det är därför avgörande att pedagogerna anpassar sina metoder utifrån

både barnens individuella behov och vårdnadshavarnas förväntningar. Genom att skapa en öppen och kommunikativ relation mellan förskolan och hemmet kan pedagogerna stödja barnens utveckling och främja en positiv inskolningsupplevelse för hela familjen.

6.1.2 Olika hinder för språkinlärning

Utifrån vårt material kom vi fram till att kommunikationen underlättar i många situationer om ett barn kan kommunicera verbalt, men det framkom också att kommunikationen på småbarnsavdelningen sker på ett annat sätt än verbalt. Ofta brukar de minsta barnen på avdelningen inte prata, utan de kommunicerar med hjälp av gester och ljud. Där spelar det ingen roll vilket modersmål de har när det kommer till leken till exempel. Barns modersmål bör inte användas i förskolan, även när en pedagog behärskar detta språk. Det framkom en orättvisa för de andra barnen som också har ett annat modersmål när ingen av pedagogerna talar det språket. Barnet kan därmed bli för bekväm med att bara prata sitt modersmål vilket sedan kan resultera i att barnet inte kan utveckla det svenska språket. Ur pedagogiska och teoretiska perspektiv kom det fram att det är viktigt att pedagogerna använder sina kompetenser och stöttar barnets förståelse på sitt modersmål om det finns. Utifrån beprövade erfarenheter anser vi att varje pedagog ska utgå från varje barns behov och försöka göra sitt bästa för att främja barnets trygghet och lärande. När barnet får möjlighet att använda sitt modersmål på förskolan skapas känslan av trygghet och tillhörighet. En vanlig missuppfattning är att användningen av modersmålet skulle hindra utvecklingen av det svenska språket, men forskning och erfarenhet visar att barn som får stöd på sitt modersmål ofta utvecklar det andra språket bättre och snabbare.

Ljunggren (2018, s. 32) belyser vikten av att pedagogerna ska anpassa sina metoder utifrån barns förmågor och behov. Information som pedagogerna får i början har en stor betydelse för inskolningsförberedelsen. Där väljs rätt verktyg och strategier utifrån varje familjs behov.

Genom reflektioner och diskussioner inom personalgruppen har pedagogerna kunnat nå en gemensam förståelse för hur de bäst kan stödja och hjälpa barnet i sin introduktion. Denna samverkan, baserad på kunskap och erfarenheter, har möjliggjort för personalen att dra nytta av varandras pedagogiska kompetens och stärka kvaliteten i det pedagogiska arbetet.

Resultatet visade att det finns en stor skillnad hos yngre och äldre barn under inskolningen. Äldre barn är mer självständiga och har mer erfarenheter av att bli lämnade men att de yngre barnen behöver mer omsorg för att kunna utveckla relationsprocessen. De menar också på att de äldre barnen ofta har en mer språklig förståelse och är mer motoriskt utvecklade än vad de yngre barnen är. Detta gör att äldre barn kan vara lättare att skola in.

Broberg, Hagström och Broberg (2023, s. 30-31) menar på att anknytningen hos barnet är något som successivt utvecklas under det första året. Detta är en relationsprocess mellan föräldern och barnet vilket sedan resulterar i ett psykologiskt band mellan dem. Sedan blir denna anknytning något barn känner till och blir bekant med. Detta blir en fortsatt utveckling till när barn ska bygga känslomässiga relationer med andra personer. Här kan det finnas en skillnad med yngre barn och äldre barn. Yngre barn har inte haft lika mycket tid på sig att utveckla sin relationsprocess som äldre barn har.

Cugmas (2011, s. 20) belyser vikten av att ge barnet möjlighet till sociala interaktioner även utan språklig kommunikation. Detta kan ske genom olika aktiviteter och en inspirerande miljö som utmanar barnet till delaktighet och lärande. Kunskap konstrueras genom interaktion mellan människor i det sociala samspelet, där lär sig barnet att kommunicera och ha en dialog med andra människor.

6.2 Metoddiskussion

Syftet med vår studie är att undersöka vilka verktyg pedagoger använder i sitt arbete för att underlätta inskolningsprocessen för barn med språkbarriärer. Vår studie var en intervju- och observationsundersökning som gav oss både olika och samma svar från informanterna.

Att intervjuerna och observationerna endast var med pedagoger vi känner till kan också ha gett en negativ effekt. När vi bara intervjuar och observerar pedagoger vi känner kan detta resultera i att de ger de svar vi vill höra och vad som låter bra. Eftersom de vet vilka vi är kanske de inte vill verka okunniga eller dåliga och ger oss därför oärliga svar som låter bättre. Om vi hade intervjuat och observerat pedagoger vi inte alls känner kanske de hade kunnat ge ett annat svar och en ännu

ärligare åsikt då de inte har en koppling till oss. Detta hade kanske gett oss en helt annan bild av hur inskolningar görs på bästa sätt.

Om vi hade använt oss av enkäter i stället för intervjuer tror vi att det hade gett en större bredd på materialet och vi hade haft alla svar på de olika frågorna mer strukturerade. Vi hade då lättare kunnat se vad flera olika pedagoger hade svarat på en viss fråga och vi hade även kunnat få in fler svar än på de fem intervjuerna vi hade. Det hade också varit mindre tidskrävande för oss då enkäter går att svara på hemma hos informanterna.

Vi la märke till att vi hade fler frågor kring vår första frågeställning och färre frågor om vår andra. Istället hade vi kunnat ha fler frågor om olika slags hinder och färre om strategier. Detta ledde till att vi inte fick tillräckligt med information om hinder under inskolningen som vi hade velat. Till nästa gång får vi tänka mer på hur vi skriver våra intervjufrågor för att få lika mycket material till varje frågeställning.

Vi intervjuade olika personer med olika yrkesroller i förskolans verksamhet men i efterhand tänkte vi på att det hade varit intressant om vi hade intervjuat en psykolog också. Då hade vi fått fler perspektiv och en större bredd över vårt material.

I resultatdelen har rektorns intervjusvar tagit stor plats. Vi anser att hen har haft bra och utvecklande svar som gett oss en tydlig bild av hur inskolningen sker. Hen gav oss bra exempel på situationer kring när man tror att barn förstår och när man vet. Denna information gjorde verkligen att vi fick tänka till och detta är något vi själva kommer att ta med oss till våra framtida yrkesroller som förskollärare. Rektorn har flera olika utbildningar och har jobbat i förskolans verksamhet i många år och har därmed mycket beprövade erfarenheter att använda sig av i verksamheten.

6.3 Epilog

Sammanfattningsvis tyder resultaten på att barns inkludering under inskolningen påverkas av pedagogernas förmåga att anpassa sina metoder efter varje barns individuella behov. Genom att

förbereda en trygg och inkluderande miljö kan det underlätta för barnet att engagera sig i den nya miljön och få en god inlärning.

I läroplanen för förskolan (lpfö 2018) står det tydligt att förskolan ska ge barnet de bästa förutsättningarna för att stödja deras modersmåls språkutveckling. Trots detta framgår det inte i läroplanen att förskolan ska ge samma förutsättningar för vårdnadshavare. Det kan vara en stor betydelse att inkludera vårdnadshavare i verksamheten, eftersom deras engagemang och stöd har en direkt påverkan på barnens känsla av trygghet. För att skapa en helhetslösning som gynnar både barn och vårdnadshavare bör förskolor utveckla strategier som främjar samarbetet mellan förskolan och hemmet. Genom att pedagogerna använder sig av olika kommunikationsstrategier med vårdnadshavare och skapar en öppen dialog kan förskolan bidra till att stärka vårdnadshavarnas roll i barnens trygghet på förskolan. En sådan helhetsyn skulle främja en mer integrerad, framgångsrik, pedagogisk och trygg inskolning, där alla känner sig delaktiga och engagerade i barnens utveckling.

En trygg miljö för barnen är viktigt för deras lärande och utveckling samt att de ska kunna använda sitt modersmål som bidrar till individuell utveckling och en social inkludering. Dessa tankar har en stor betydelse för pedagogernas arbete och för samhällets syn på utbildningens innebörd i barns välmående och integration.

I avslutningen av diskussionsdelen kan vi framhäva att detta ämne var väldigt intressant att fördjupa sig i och få ta del av andras erfarenheter och åsikter som jobbar i förskolans verksamhet. Vi har lärt oss mycket om vikten av anpassade metoder och strategier under inskolningen och vi hade många olika funderingar under studiens gång.

Studien kan även fördjupas genom att lyfta barns och vårdnadshavares perspektiv för att få en tydlig bild om vilka metoder de tycker är lämpliga att använda under inskolningen. Vidare skulle det också vara givande att undersöka detta utifrån enbart en psykolog och specialpedagogs perspektiv, där målet hade varit att identifiera de effektiva metoderna för att främja barns lärande

och utveckling. Genom att fördjupa sig vidare i dessa aspekter kan det bidra till en bättre förståelse av inskolningen och vilken påverkan den har på barns tidiga lärande.

Referenslista

Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Barnkonventionen: *FN:s konvention om barnets rättigheter* (2009). Stockholm: BRIS

Broberg, M, Hagström, B. & Broberg, A. (2023). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. Andra utgåvan Stockholm: Natur & Kultur

Cugmas, Z. (2011): *Relation between children's attachment to kindergarten teachers, personality characteristics and play activities*. *Early child Development and Care*, (181), 9 1271- 1289

Forskningsetiska principer inom humanistisk-smahällsvetenskaplig forskning. (2002).

Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig på Internet:

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

Larsen, A (2018). *Metod helt enkelt: en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Andra upplagan Malmö: Gleerups

Lindgren, C. & Torro, T. (2017). *Trygg inskolning: grunden för en givande förskoletid*. (Första upplagan). Stockholm: Gothia Fortbildning

Ljunggren, Å. (2018). *Mottagandet av nyanlända familjer i förskolan- hur praktiken utvecklas?* Forskning om undervisning och lärande, v 6.

<https://publicera.kb.se/forskul/article/view/27391/22354>

Lunneblad, J. (2013). *Tid till att bli svensk: En studie av mottagandet av nyanlända barn och familjer i den svenska förskolan*. Tidskrift for nordisk barnhageforskning, v 6

<https://nordiskbarnehageforskning.no/index.php/nbf/article/view/84/84>

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. Stockholm: Skolverket.

Simonsson, M. (2018). *Föräldraidentiteter som skapas och formas under inskolningen i förskolan*. Venue, (7), 1–6. <https://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1194320/FULLTEXT02.pdf>

Simonsson, M. & Thorell, M. (2010). *Att börja på förskolan: Ett exempel på barns sociala samspelsprocesser under inskolningen*. Linköping: EDUCARE, v 6
<https://ojs.mau.se/index.php/educare/article/view/1241/855>

Säljö, R (2023). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. [Malmö]: Inläst för Myndigheten för tillgängliga medier

Ringdah, L, Vi lärare, (2023). *Så skolar vi in barnen i förskolan*. URL (2024-10-15)
<https://www.vilarare.se/forskolan/pedagogiska-tips/tre-forskollarare-om-inskolning/>

Vygotskij, L (1978). *Mind in society: the development of higher psychological processes*. Cambridge, Mass.: Harvard U.P.

Williams, P Sheridan, S & Pramling Samuelsson, I (2000). *Barns samlärande: en forskningsöversikt*. Stockholm: Statens skolverk. Tillgänglig på Internet:
<http://www.malmoknopparna.se/upload/Barns%20saml%C3%A4rande.pdf>

Bilagor

Intervjufrågor:

- Hur arbetar ni pedagoger för att barnen med en språkbarriär ska knyta an till förskolan under introduktionstiden?
- Är det någon skillnad på inskolningen när det är olika åldrar
- Brukar ni få information innan inskolning om barnet/vh har ett annat modersmål?
- Hur arbetar ni för att skapa en trygg miljö för barn som har ett annat modersmål än svenska under inskolningen?
- Hur säkerställer ni att de känner sig inkluderade?
- Vilka strategier använder ni för att överkomma språkbarriärer under inskolningsperioden?
- Hur anpassar ni inskolnings processen för att bemöta behoven hos barn som inte talar svenska?
- Är det några särskilda rutiner eller metoder ni använder?
- Hur anser ni pedagoger att kommunikationen fungerar med barnen trots eventuella språkbarriärer?
- Kan du beskriva en situation där ett barn med annat modersmål hade svårt att känna sig trygg, och hur ni arbetade för att förbättra situationen? Vad lärde ni er från den erfarenheten?
- Hur upplever du att barnen som har ett annat modersmål knyter an till andra barn och pedagoger under inskolningen?
- Finns det skillnader jämfört med barn som har svenska som modersmål?

Samtyckesblankett:

Samtycke till medverkan i studentprojekt

Vi är två studenter vid namn Salma Abuthiab och Alice Alm, som läser förskolläraryrket på Malmö Universitet och vi går på sista terminen. Vi kommer att ta vår examen 25 januari 2025. Vi har valt att utföra vårt examensarbete på en förskola, där har vi fått ett godkännande av pedagogerna och rektorn att genomföra vår studie.

Examensarbetets syfte är att undersöka pedagogernas olika strategier för att ge barn och vårdnadshavare en trygg och god introduktion. Vårt fokus kommer att vara på barn som inte har det svenska språket som modersmål samt hur pedagoger anser att kommunikationen fungerar med barnen trots eventuella språkbarriärer.

Metoden vi har valt att använda oss av i denna studie är observationer i första hand vilket sedan ska kompletteras med intervjuer som ska ske på plats. Alla deltagare i vår studie kommer att vara anonyma, materialinsamlingen sker genom att vi antecknar under observationerna och intervjuerna. Vilket innebär att inga personuppgifter kommer att samlas in. De personer som kommer att ha tillgång till material är vi som genomför studien samt vår handledare och examinator.

Allt insamlat material och personuppgifter lagras på Malmö universitets server under arbetet med examensarbetet, samtyckesblanketterna förvaras oåtkomligt på Malmö universitet. I genomförandet av studien förhåller vi oss till vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilket här sammanfattas:

- Medverkan baseras på samtycke och detta samtycke kan när som helst återkallas. Varje deltagare har alltså rätt att avbryta sin medverkan när som helst, utan några negativa konsekvenser.
- Deltagarna kommer att avidentifieras i det färdiga arbetet.
- Materialet kommer enbart att användas för aktuell studie och kommer att förstöras när denna är examinerad.

För mer information se (referens vetenskapsrådet): <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Kontaktuppgifter:

Handledare: Susanne Waldén. E-post: walden.susanne@mau.se

Kursansvarig: Sara Berglund. E-post: sara.berglund@mau.se

Kontaktuppgifter Malmö universitet: www.mau.se Tel: 0406657000

Kontaktuppgifter till studenterna:

Alice Alm. E-mail: alice02alm@gmail.com Tel: 0722334251

.....

Salma Abuthiab. E-mail: Salma.anis91@gmail.com Tel: 0763209793

.....

Samtycke

Härmed samtycker jag till att medverka i ovan beskrivna studentprojekt, samt bekräftar att jag har tagit del av informationen om Malmö universitets behandling av personuppgifter.

Namn: .....

Namnförtydligande:.....

Dagens datum: .....